

ЮВІЛЕЇ

УДК 378.661(477-25).096:61(091)

*Москаленко В.Ф.,
Ткаченко М.М.,
Толчій Т.В.*

**ВАСИЛЬ ІВАНОВИЧ МІЛЬКО:
ЗАХИСНИК ВІТЧИЗНИ, УЧЕНИЙ,
ЛІКАР, ПЕДАГОГ, ОСОБИСТІТЬ
(до 90-річчя від дня народження)**

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, м. Київ

Резюме. Стаття присвячена життю і діяльності ректора Київського медичного інституту імені О.О. Богомольця (1965–1970), завідувача кафедри рентгенології і радіології (1966–1990) професора Василя Івановича Мілька (1921–1998).

Ключові слова: В.І. Мілько, Київський медичний інститут, кафедра рентгенології і радіології.

Професор В.І. Мілько (1921–1998)

В історії Національного медичного університету імені О.О. Богомольця другої половини ХХ століття особливе місце займає постать легендарної особистості, активного учасника Великої Вітчизняної війни і ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС у 1986 р., визначного вченого-радіолога, блискучого організатора підготовки медичних кадрів Василя Івановича Мілька (18.05.1921 – 3.02.1998).

Заслужений працівник вищої школи УРСР, лауреат Державної премії УРСР в галузі науки і

техніки, доктор медичних наук професор В.І. Мілько був ректором Київського медичного інституту імені О.О. Богомольця (1965–1970), завідувачем кафедри рентгенології і радіології (1966–1990).

Василь Іванович народився 18 травня 1921 р. в м. Новомиргороді (по старому стилю Златополі Київської губернії) Кіровоградської області у родині робітника. Був четвертою дитиною в сім'ї. Мав брата Миколу і трьох сестер – Галину (померла в 1933 р.), Віру і Тамару. З бра-

том і сестрами жив дружно. Старший брат був для нього зразком, якому він у всьому наслідував. Все життя з великою теплотою згадував, як Микола навчив його плавати, як ходив з ним на рибалку. Особливо був прив'язаний до матері Надії Антонівни Кидзінської. В сім'ї був суворий порядок. Батьки вимагали від дітей хорошого навчання, чесності, сумлінності. Діти з раннього віку допомагали по господарству. Василь зростав дуже спритним, рухливим хлопчиком, любив витівки, за що інколи був покараний своїми батьками, особливо за те, що "випадково" потрапляв в чужий сад, або в ліс замість занять у школі. З п'ятого класу грав в духовому оркестрі на трубі. Дуже цінував дружбу з товаришами. У 1933 р. під час голодомору діти добували їжу хто де міг. Всім, що діставав, Василь ділився з товаришами.

До 1939 р. В.І. Мілько жив у м. Новомиргороді, де закінчив середню школу з відзнакою. На все життя запам'ятав своїх вчителів – Михайла Митрофановича Кіпу, Костянтина Османовського, Івана Петровича Дзюбу, Івана Івановича Павлушенка, Вдовиченка.

Після закінчення школи В.І. Мілько вступив до Кіровоградського педагогічного інституту, але одразу ж у зв'язку з ускладненням міжнародних обставин його призвали служити до лав Червоної Армії. У 1941 р., коли вже треба було повертатися додому, почалася Велика Вітчизняна війна, і на третій день він попадає на Карельський фронт.

Пізніше В.І. Мілько так описував війну: "Ті, хто знайомий з історією Великої Вітчизняної війни, уявляють собі, що таке Карельський фронт і що таке третій-четвертий дні війни. У цей час я входив до складу другого батальйону 611 стрілецького полку 88 стрілецької дивізії як старший сержант кулеметної роти на Карельському фронті. Перед дивізією було поставлене завдання – не віддати німцям і фінам Північну залізницю, що сполучає Мурманськ з Ленінградом. Ворог же докладав великі зусилля, не шкодуючи живої сили і техніки, аби відібрати цю землю і відрізати Мурманськ від території СРСР. Німці були прекрасно озброєні. Вони всі мали автомати, легкі танки і танкетки, рухливу артилерію. З повітря бомбили безліч літаків. На озброєнні нашого полку були старі трилінійні рушниці, декілька автоматів, поодинокі кулемети "Максим" на взвод і невелика кількість ротних і батальйонних мінометів.

Старший сержант В.І. Мілько в роки війни

1 травня 1960 р. Ректор Київського медичного інституту В.Д. Братусь, проректор М.І. Путилін, В.І. Мілько

Доцент В.І. Мілько, 1961 р.

Вед...
особл...
кам'я...
місце...
мовіда...
ся мас...
ної Ар...
Вра...
основ...
ми, фі...
термін...
вдало...
ремих...
ну. Про...
втрата...

В...
Кестян...
му бат...
декільк...
вати і...
сопку "С...
такі дн...
лишалос...
ходило...
ставали...
ки, своє...

З...
складу...
шилось...
дей. Тод...
рожило...
ндних...
команд...
бу батал...
поранен...
гальйону...
поранен...
ний для...
м. Кіров...
місяця...
пройшов...
Армії, п...
війни на...
все пов...
страшно...
посдван...
постійн...
Що з оч...
валось у...
відходи...
тією ж...
стільки...
вити собі...

Ведення постійного без передиху бою було особливо важким у зв'язку з болотистим, кам'янистим, озерним і лісовим характером місцевості. Я пам'ятаю, як наші воїни самовіддано билися за Батьківщину, як виявлявся масовий героїзм солдатів і офіцерів Червоної Армії.

Враховуючи те, що дивізія була кадровою, основний її склад був представлений молодими, фізично міцними, виученими солдатами термінової служби довоєнного заклику, нам вдалося стримати наступ супротивника, а в окремих ділянках навіть відкинути за межі кордону. Проте, це було досягнуто ціною величезних втрат людей.

В серпні 1941 р. на Кестінгському напрямку нашому батальйону на протязі декількох тижнів довелося здавати і відвоювати так звану сопку "Смерті" 18 разів. Бували такі дні, коли з батальйону залишалося 25–30 чоловік. Приходило поповнення, і ми знову ставали господарями своєї сопки, своєї Землі.

З первинного кадрового складу до грудня 1941 р. залишилось декілька десятків людей. Тому мені припало як старожилі змінити безліч командних посад (командир взводу, командир роти, начальник штабу батальйону і в кінці, перед пораненням – командир батальйону). У грудні 1941 р. я був поранений в ногу і відправлений для лікування до шпиталю у м. Киров (Вятка), де пробув місяця три. Хоча я всю війну пройшов в діючій Червоній Армії, пам'ять про перші місяці війни найсильніша. Це перш за все пов'язано з відчуттям чогось страшно суперечливого в поєднанні з молодістю і постійним видовищем смерті. Що з очевидністю підтверджувалось у вісімнадцятикратному відході і оволодінні однією і тією ж сопкою, де полягло стільки наших хлопців, що і уявити собі важко. Та хіба ліше

однієї сопки? Біля одних і тих же окопів, які рилися з різних сторін сопки, після багаторатного оволодіння нею і відступу знаходили трупи всіх учасників бою (німців, фінів і наших солдатів), а також залишки спотвореної зброї.

Після одужання вже в 1942 р. я був направлений у запасний полк Північно-Західного фронту Першої ударної армії. Там довго не довелося бути і мене направили старшиною другої роти 127 окремої стрілецької бригади, яка відразу ж була кинута в бій на Дем'янівському напрямку під Ржевом. В такій жорстокій боротьбі на фронті партія була такою силою, яка з'єднувала і організовувала людей для вико-

В.І. Мілько з першим секретарем ЦК Компартії України П. Ю.

В.І. Мілько з першим секретарем ЦК Компартії України П. Ю. Шелестом, 1963 р.

нання наказу. Це і було мотивацією того, що я став членом ВКП(б). 1942 рік – найтяжчий рік війни. Ворог підійшов до Сталінграду, поривався на Кавказ, до Москви. Ленінград знаходився у блокаді.

Перемога на цій ділянці давала можливість ліквідувати фашистські сили, створюючи тут сприятливий плацдарм для наших частин. Перед бригадою стояло завдання – виснажити ворога, не дати можливості просуватися до столиці нашої Батьківщині Москви. Наші воїни проявляли героїзм, успішно відображаючи всі атаки ворога на річці Ловать, самі переходили в контратаки, знищуючи велику кількість фашистів. Бої були дуже жорстокі, оскільки німці відчайдушно билися за цей плацдарм. З однієї і іншої сторони в боях брали участь велика кількість танків, літаків, артилерії. Проте, добитися успіхів на цій ділянці фронту нам не вдалося. Причин для цього було багато. По-перше, сили противника, що значно переважали; по-друге, погана військова підготовка особового складу сусідньої з нами 200 стрілецької дивізії, поспішно сформованої в Казахстані з літніх людей. Тут спрацьовував принцип відсутності чіткої взаємодії між частинами і підрозділами. Потім я був знову поранений і відправлений до Костроми.

Наближався великий перелом. З почуттям великої радості ми зустріли повідомлення про оточення армії фельдмаршала Паулюса під Сталінградом. В цей час бойову активність проявляли всі фронти і велика година побідоносного наступу наших військ настала – ворог почав відступати на захід.

Після лікування, згідно наказу головнокомандуючого Сталіна, особи, які пройшли кадрову службу і брали участь в боях з німецькими загарбниками вибірково прямували в льотні училища. Причому, для цього не потрібно було мати відмінного здоров'я. Так мене після двох поранень і контузії, що закінчилась втратою слуху на одне вухо, визнали придатним для служби в лавах військово-повітряних сил.

Вручення головою президії Верховної Ради УРСР Д.С. Коротченком державних нагород групі учених-медиків, 1961 р.
На фото: Д.С. Коротченко, академіки АМН СРСР М.Б. Маньковський, М.М. Горев, академік АН УРСР О.Ф. Макаренко, С.С. Лавренко, М.С. Спіров, В.І. Мілько, М.М. Амосов, Л.І. Медведь та інші.

В.І. Мілько головує на засіданні Вченої ради Київського медичного інституту, поруч професор К.С. Кабак і професор К.І. Кульчицький, 1969 р.

Первинну підготовку ми проходили в Сорочинську, а потім в Балашові, Батайську (винищувальне училище ім. С. Орджонікідзе). У зв'язку з дефіцитом пального навчання затуговалося. У Батайську ми засвоїли пілотаж на літаках ЛА-5, ЛА-9.

З чим
визначити
наш воєн
трояк
персона
Сталін
Тире-ч
на плаці
перед на
оскоїт
І як пер
команд
Азові, М
ремою
З оточ
перед
кадров
почав
мобіліза
догові
це не
тому ж
тоту.

Павло
дзнаво
заграв
можна
на ст
провод
тільки
Все д
згдува
ї епізо
ми служ
Після
Мілько
ретаро
му ЛКС
З
Мілько
су літ
Київсь
ту час
молит
той пер
ди з ф
зумі
цінувал
освіт
особли
оскільки
кож скр
з них

З молодих льотчиків наприкінці 1944 р. були сформовані два полки, які вважалися РГК (резерв головної команди). У перспективі ведення війни Сталін планував забрати біля Туреччини вірменські території на південь від гори Арарат, тому перед нами ставилося завдання освоїти участь в боях на Кавказі і на території Туреччини. Розташовувався наш полк в містах Азові, Махачкалі, Єревані. Перемога застала нас в Махачкалі. З огляду на те, що я не ставив перед собою завдання служити в кадрових військах, відразу ж почав клопотати про демобілізацію, на що і отримав дозвіл тільки весною 1946 р., і це не дало мені можливості в тому ж році поступити до інституту.

Провідавши батьків, я дізнався, що в останні дні війни загинув мій улюблений брат. Не можна було спокійно дивитись на страждання батьків. Я провідував їх так часто, як тільки мені дозволяли справи".

Все життя Василь Іванович згадував війну. Він пам'ятав всі її епізоди, всіх товаришів, з якими служив; тих, хто загинув.

Після закінчення війни В.І. Мілько працював першим секретарем Барішевського райкому ЛКСМ України.

З 1 вересня 1947 р. В.І. Мілько – студент першого курсу лікувального факультету Київського медичного інституту імені академіка О.О. Богомольця. Згадує В.І. Мілько: "В той період приблизно 70 % студентів були люди з фронту. Це були серйозні, загартовані, розумні люди, які, побачивши кошмари війни, цінували надану їм можливість отримати вищу освіту, стати хорошими фахівцями. Навчання, особливо на перших курсах, давалося важко, оскільки позначалася перерва в навчанні, а також скрутне матеріальне становище більшості з них. В кінці навчання на першому курсі сту-

В.І. Мілько з першим секретарем ЦК Компартії України П.Ю. Шелестом, 1963 р.

18 травня 2007 р. Професори Т.В. Топчій, Р.П. Матюшко, М.М. Ткаченко, А.П. Лазар, доцент Г.М. Поперека, асистент В.М. Містряков, старший лаборант Л.В. Шедрова біля могили В.І. Мілька на Байковому кладовищі у день його народження

денти обрали мене головою студентського профкому. Це накладало велику відповідальність і займало багато часу. Профком тоді мав велике значення в справі надання матеріальної допомоги студентам. При профкомі був ВРС (відділ робочого постачання), який організував їдальні і буфети в гуртожитках і корпусах. 1947 рік був неврожайним і страшно голодним. Студент по картці отримув-

вав 400 г хліба. В інституті серед студентів була велика кількість інвалідів Вітчизняної війни і їм необхідно було надавати допомогу в харчуванні і одязі. Республіканський комітет профспілки медпрацівників виділяв гроші для надання матеріальної допомоги студентам. Необхідно було аби інститутський профком справедливо розподіляв отриману допомогу тим, хто найбільш її потребував. Також ми отримували різні речі як гуманітарного порядку, так і планового. Розподіляли одяг, взуття, мило і інше. Крім всього цього, виконувалася велика робота по організації студентів на очищення міста, ремонт гуртожитку, копку канав для проведення газопроводу Дніпро – Київ. Так, наприклад, КМІ була виділена ділянка для розчищення, розташована на території нинішньої мерії. Вулиця Горького була закріплена за медінститутом для проведення труб газопроводу. Проводилася робота по закінченню будівництва морфологічного корпусу. Починали добудовувати його полонені німці.

Я хотів би сказати, що не зважаючи на післявоєнне важке матеріальне становище студентів, відсутність гуртожитків для тих, хто мав потребу, велику кількість фізичної роботи, велику перерву в навчанні (роки війни) студенти відносилися до занять, до навчання з відповідальністю і серйозністю. І успішність була дуже доброю".

Високу дисципліну студентів і успішність в навчанні в тяжкі післявоєнні роки відзначали також і видатні учені – академіки О.П. Кримов, О.М. Марзєєв, В.М. Іванов, член-кореспонденти АН УССР О.Ю. Лур'є, І.М. Іщенко та ін. Василь Іванович часто радився з ними по питанням обладнання клінік, покращання педагогічного процесу, надання консультативної допомоги.

В.І. Мілько сприяв всьому, що треба було зробити для відновлення і покращання діяльності інституту, вкладаючи всю свою енергію і розум. Не було такої ланки роботи в інституті, де б він не приймав саму активну участь. Зразу ж після війни в інституті був створений ансамбль художньої самодіяльності, який займав перші місця серед художніх колективів медпрацівників країни. У 1952 р. студентами було розпочато будівництво спортивно-оздоровчого табору на 34-му кілометрі Обухівського шосе на найкращій ділянці річки Козинки. І треба відзначити, що більшість робіт викону-

валася руками студентів. Це стало найкращим місцем відпочинку як студентів, так і викладачів. Василь Іванович часто їздив сюди відпочивати, як його вихованці використовують цей мейстр відпочинку. Він згадував: "У місті для юнакам і дівчатам були створені всі умови для відпочинку, праці. Торік у змаганнях, що проходили між медичними вузами республіки наші спортсмени вибороли перше місце. А змагались вони в таборі. Прославилась на всю Україну й наша самодіяльна капела багатьох артистів. Ентузіасти також влітку перебували тут. Хороший тенісний корт, баскетбольні і волейбольні майданчики, городки, бадмінтосади – все це до послуг студентів КМІ та їх гостей".

У 1952 р., коли В.І. Мілько був ще студентом шостого курсу, його обирають секретарем партійного бюро інституту, яке наприкінці 1953 р. було перетворене в партійний комітет інституту. Це призначення в той час свідчило про велику повагу і довіру до людини. Студент на посаді секретаря партійного бюро великого столичного вищого навчального закладу – безпрецедентний випадок! Такого не було в історії радянської вищої школи. І В.І. Мілько виправдав цю довіру.

Для підвищення професійного рівня професорсько-викладацького складу інституту вперше в країні серед ВНЗ був створений методологічний семінар. В його роботі брали участь всі завідувачі кафедрами, причому, країні вперше обов'язково публікувалися в спеціальних збірках, які видавалися медичним інститутам.

В інституті працював "Університет культури", де перед студентами і викладачами виступали письменники, визначні діячі культури і мистецтва. Такий університет користувався великою популярністю і аудиторії завжди були переповненими. Партком практикував проведення диспутів на різні теми, в тому числі і обговорення вистав в театрах імені Івана Франка, Лесі Українки, театрах опери і балету, оперети і ін. Цікаво, що в дискусіях брали участь не лише викладачі і студенти, але і автори, провідні актори. Один раз в семестр в інституті організовувалися вечори питань і відповідей з обов'язковою участю ректора і секретаря парткому. Багато уваги приділялося розвитку фізичної культури і спорту в інституті. Кафедра фізичного виховання і спортивний клуб часто організовували спортивні свята і, як правило, серед медичних вузів України.

У 1953 р. В.І. Мілько закінчив інститут

продовжував навчатися та проводити наукові дослідження в клінічній ординатурі на кафедрі рентгенології (1953–1954), а потім на посаді асистента цієї кафедри (1954–1960). У 1960 р. Василь Іванович після захисту кандидатської дисертації "О включении радиоактивного фосфора (P32) в разные структуры сердца в норме и при экспериментальной коронарной недостаточности" обирається за конкурсом на посаду доцента кафедри.

24 грудня 1965 р. В.І. Мілька було призначено ректором Київського медичного інституту імені О.О. Богомольця. Цю посаду він обіймав до 26 травня 1970 р.

Особлива заслуга Василя Івановича у цей час – удосконалення педагогічного процесу. Вперше в країні була організована спеціалізація на санітарно-гігієнічному факультеті. У цій роботі суттєву роль відіграли відомі учені, талановиті педагоги професор П.І. Баранник (1895–1988) і декан факультету професор Є.Г. Гончарук (1930–2004).

Відповідно до Постанови Ради Міністрів СРСР від 10 лютого 1967 р. № 130 "Об организации в виде эксперимента одногодичной специализации (интернатуры) выпускников ряда медицинских институтов" з метою вдосконалення теоретичних знань і здобуття практичних навиків випускників ВНЗ в об'ємі, необхідному для підвищення професійного рівня і міри готовності до самостійної лікарської діяльності відповідно до вимог галузевого освітнього стандарту у Київському медичному інституті була створена інтернатура. Був сформований відділ інтернатури, закріплені викладачі, які їздили в обласні лікарні на місця роботи і навчання інтернів під наглядом завідувачів відповідних відділень. На місцях викладачі проводили заняття, приймали заліки, спостерігали за умовами навчання, надавали консультативну допомогу. Це була важлива робота, яка проводилася під керівництвом В.І. Мілька. Вже дуже швидко всі зрозуміли її необхідність. Після закінчення інтернатури в життя виходили лікарі з досвідом практичної роботи.

В.І. Мілько приділяв велику увагу кадровій політиці у медичному інституті. Так, у 1966 р. Т.В. Шлопак була обрана завідувачем кафедри внутрішніх хвороб, у 1968 р. Г.М. Матяшин – завідувачем кафедри факультетської хірургії, Є.Г. Гончарук – завідувачем кафедри комунальної гігієни, М.Б. Ситковський – завідувачем

кафедри хірургії і ортопедії дитячого віку, В.Д. Дишловий – завідувачем кафедри біології, у 1969 р. В.Д. Чеботарьова очолила кафедру пропедевтики дитячих хвороб, а О.А. Ярош – кафедру нервових хвороб. Проректорами Київського медичного інституту за часів ректорства В.І. Мілька були такі знані учені і видатні особистості як О.П. Кисельова, М.С. Пилипчук, О.С. Сокол, К.І. Кульчицький. Кожен з них вписав яскраву сторінку в літопис не тільки нашого медичного університету, але і в медичну науку України.

Інститут мужнів, вступив в експлуатацію санітарно-гігієнічний корпус, де були створені відмінні умови для навчання і наукової діяльності студентів і викладачів санітарно-гігієнічного профілю, значно покращені житлово-побутові умови студентів, розширені роботи по закінченню будівництва спортивно-оздоровчого табору, почалося проектування фізико-хімічного корпусу, проведений капітальний ремонт гуртожитку на вул. Героїв Революції. Для увічнення пам'яті випускників інституту, загиблих у Великій Вітчизняній війні, у 1969 р. на кошти студентів і викладачів на території морфологічного корпусу був споруджений монумент Слави.

Періодично проводилася атестація всього професорсько-викладацького складу. В.І. Мілько один раз на місяць збирав всіх старост потоків для щиросердної бесіди. Це мало надзвичайно важливе виховне значення. Також ректор один раз в семестр був присутній на зборах активу у всіх гуртожитках. Ректор регулярно відвідував кафедри і в дружній бесіді радився зі співробітниками про стан учбової, наукової, клінічної, виховної роботи.

В квітні кожного року проводилася студентська наукова конференція. Це допомагало виявляти найбільш талановиту молодь і поповнювати штат викладачів і наукових співробітників.

3 лютого 1966 р. по квітень 1990 р. В.І. Мілько очолював кафедру рентгенології і радіології. У 1970 р. Василь Іванович захистив докторську дисертацію "Реакции организма и их особенности при облучении инкорпорированным йодом-131 и фосфором-32", у 1972 р. був затверджений у вченому званні професора.

В.І. Мілько вважав себе учнем академіків Г.В. Фольборта, Л.А. Ільїна, В.В. Фролькіса. Основні напрями наукових досліджень професора В.І. Мілька – розробка основ

радіобіологічної дії малих доз радіації на організм людини, надлетальних доз іонізуючих випромінювань на ссавців. Він співпрацював з Київським науково-дослідним інститутом фармакології та токсикології з проблем синтезу і фармакологічному вивченню нових протипухлинних препаратів.

Очоловши наукову роботу по цих та інших напрямках, Василь Іванович створив коло наукових співробітників, які стали відомими ученими. Співпраця з ними знайшла своє відображення в багатьох опублікованих наукових працях.

З 1964 р. на кафедрі починають лікувати хворих на сирингомієлію. З різних куточків країни ці хворі приїздили на кафедру для лікування і обстеження. Василь Іванович друкує ряд наукових праць, присвячених цій проблемі (разом з Г.П. Шведом, Ю.Ю. Менських, В.І. Зав'яловим та ін.).

Одним з важливих досягнень того часу було створення міського центру радіонуклідної діагностики на базі кафедри, який очолив В.І. Мілько. Цей центр плідно працює і сьогодні. Методи діагностики, що застосовуються тут, відрізняються від інших високою точністю і безпекою для обстежуваних. Спеціальна апаратура дозволяє бачити на екрані дисплею певний орган, встановити картину захворювання. Протягом багатьох років проводиться велика робота з урологами, нефрологами, онкологами, хірургами, терапевтами.

Співробітниками кафедри під керівництвом В.І. Мілька було створено ряд підручників і посібників з рентгенології і радіології: "Посібник з клінічної радіології" (1966, "Здоров'я", разом Н.Ф. Назімок), посібник "Рентгенодіагностика" (1969, "Здоров'я", автори В.І. Мілько, А.П. Лазар, М.М. Попова і Л.М. Триумфова), підручники "Медицинская радиология" (1978, 1980, "Вища школа", автори В.І. Мілько, А.П. Лазар, Н.Ф. Назімок), "Рентгенология" (за ред. В.І. Мілька, 1983, "Вища школа"), "Учебное пособие по рентгеноанатомии" (1989, Київ, автори В.І. Мілько, І.І. Бобрик, Т.В. Топчій та ін.), навчальний посібник "Рентгенодіагностика" (2005, Вінниця: Нова книга, разом з Т.В. Топчій, А.П. Лазарем, О.А. Гончаром, А.О. Бодровим, М.М. Кондрацьким, М.К. Майданником, Н.Л. Морозовою та ін.).

Згадуючи педагогічну діяльність В.І. Мілька, не можна не сказати про те, що він любив студентів. І не тільки відмінників, а й тих, хто

трошки лінувався. Він завжди казав після бесіди з таким студентом: "Та який же він розумний хлопець, ви подивіться!". Можливо і був якийсь виховний захід, бо хлопець виходив від професора зі своєю трійкою, ховаючи очі, як не згадати лекції Василя Івановича. Всі, хто їх слухав, згадують аудиторію, в якій лектор піднімається до студентів, сідає серед них, розповідаючи не сухою академічною мовою, а навіть інколи з веселими жартами.

В.І. Мілько любив всіх людей – і заможних і знатних, і бідних, і знедолених і готовий був всім, чим міг, допомагати. Він вислуховував людей на кафедрі, на вулиці, на сходах, в коридорі і ніколи нічого не забував. Він завжди казав: "Слово ректора – закон, і якщо ректор пообіцяв і забув, він – не ректор". Він допомагав людям з різних питань: квартирних, проблем з дітьми, роботи, лікування, відпочинку. Ніколи не ображався за звернення до нього, навіть коли був тяжко хворий. Одним словом, він любив життя, любив людей, казав, що людина повинна жити для добра. До останнього дня в його квартиру йшли учні, співробітники, друзі. Він хвилювався за всі їх справи, за все, що відбувається у медичному університеті.

Вже в перші дні після аварії на четвертому реакторі Чорнобильської атомної електростанції у 1986 р. В.І. Мілько з групою учених був на місці катастрофи і проводив важливу роботу по ліквідації її наслідків. І пізніше на кафедрі проводилися ґрунтовні дослідження з вивчення медичних, радіоекологічних і радіобіологічних наслідків цієї аварії. Проложується ця традиція і сьогодні.

В.І. Мілько постійно приділяв велику увагу підвищенню кваліфікації і педагогічної майстерності співробітників кафедри, вихованню наукових кадрів. Під керівництвом Василя Івановича було підготовлено 8 докторських і 20 кандидатських дисертацій. Серед його учнів – А.П. Лазар, Т.В. Топчій, Р.П. Матюшко, О.В. Кириченко та ін.

Свою педагогічну, наукову і клінічну діяльність В.І. Мілько поєднував з активною громадською роботою, неодноразово обираючись депутатом райради і київської міської ради. Він був членом правління товариства "Україна" міського і Українського товариств рентгенологів та радіологів, членом редколегії республіканського збірника "Експериментальная и клиническая радиология", "Українського радіологічного журналу".

За успішне виконання бойових завдань на фронті, великі заслуги в підготовці медичних кадрів і наданні допомоги органам охорони здоров'я професора В.І.Мілька було нагороджено орденами Леніна (1986), Трудового Червоного Прапора (1966), Червоної Зірки (1957), Вітчизняної війни II ступеня (1985), "Знак пошани" (1961), грамотою Верховної Ради України (1982), багатьма медалями. Василю Івановичу було присвоєно звання заслуженого працівника вищої школи УРСР (1979).

У 1986 р. В.І. Мільку разом з І.І. Бобриком, І.С. Чекманом, Н.О. Горчаковою, В.А. Тумановим, Р.П. Матюшком, В.К. Чумаком, І.В. Філюшкіним, С.С. Кузнецовою та ін. було присуджено Державну премію УРСР в галузі науки і техніки за дослідження впливу надлетальних доз різних видів іонізуючих променів на організм ссавців.

В.І. Мілько – автор понад 200 наукових праць, а також оригінальних діагностичних методів у рентгенології і радіології, захищених авторськими свідоцтвами. Серед наукових робіт Василя Івановича слід виділити монографію "Коронарное кровообращение и экспе-

риментальный инфаркт миокарда" (1962, К.: Госмедиздат, співавтори В.В. Фролькіс, К.І. Кульчицький, У.А. Кузьмінська), а також "Туберкулез" (1964, К.: "Здоров'я", разом з М.С. Пилипчуком), "Радионуклидная диагностика (оценка эффективности лечения некоторых заболеваний)" (1991, К.: "Здоров'я", за ред. В.І. Мілька і Є.Г. Матвієнка).

У 1990 р. В.І. Мілько був переведений на посаду професора кафедри, а у червні 1995 р. – професора-консультанта кафедри медичної радіології з курсами рентгенології та радіаційної медицини.

Помер професор В.І. Мілько 3 лютого 1998 р. Церемонія прощання відбулася 5 лютого 1998 р. в музеї історії медицини. Поховали Василя Івановича на Байковому кладовищі на 49а ділянці поруч з колегами і друзями – М.С. Пилипчуком, В.Г. Пінчуком, К.І. Кульчицьким, В.М. Сідельниковим.

Згадаємо добрим словом великого трудівника, патріота, ученого, лікаря, педагога і душевну людину, віддамо шану Василю Івановичу Мільку у день його 90-річчя від дня народження.

ВАСИЛИЙ ИВАНОВИЧ МИЛЬКО: ЗАЩИТНИК ОТЧИЗНЫ, УЧЕНЫЙ, ВРАЧ, ПЕДАГОГ, ЛИЧНОСТЬ (к 90-летию со дня рождения)

Москаленко В.Ф., Ткаченко М.Н., Топчий Т.В.

Резюме. Стаття посвящена жизни и деятельности ректора Киевского медицинского института имени А.А. Богомольца (1965-1970), заведующего кафедрой рентгенологии и радиологии (1966-1990) профессора Василия Ивановича Милько (1921-1998).

Ключевые слова: В.И. Милько, Киевский медицинский институт, кафедра рентгенологии и радиологии.

VASILII I. MILKO: DEFENDER OF MOTHERLAND, SCIENTIST, DOCTOR, TEACHER, PERSONALITY (to the 90th anniversary of his birthday)

*Moskalenko V.F., Tkachenko M.N., Topchiy T.V.
A.A. Bogomolets National Medical University, Kyiv*

Summary. The article is devoted to the life and activities of Professor Vasilii Ivanovich Milko (1921-1998), Rector of A.A. Bogomolets Kiev Medical Institute (1965-1970), Chief of the Department of Rentgenology and Radiology (1966-1990).

Key words: V.I. Milko, Kiev Medical Institute, Department of Rentgenology and Radiology.